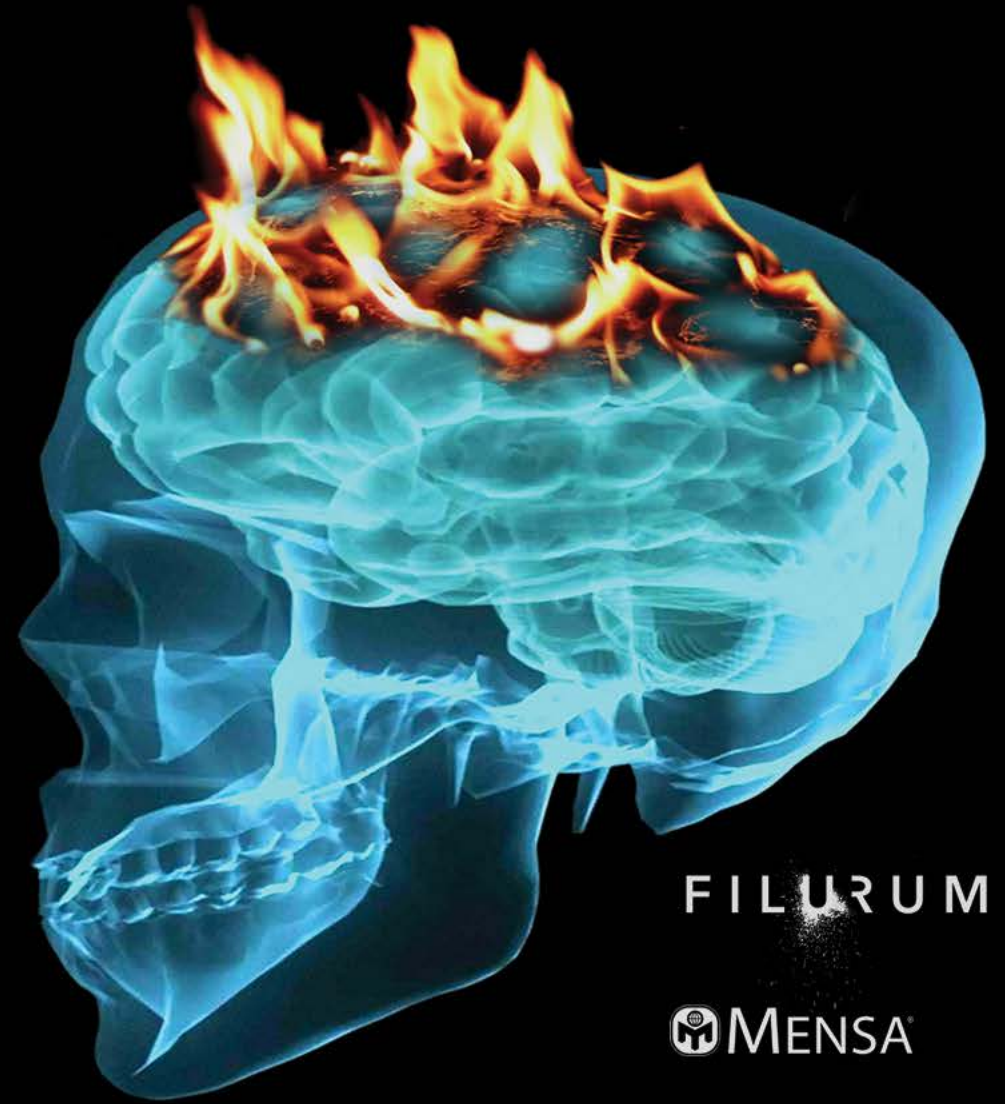

Brainchild

Särbegåvning? Mer än hjärna!

#Brainchild
#Särbegåvning
@Tekniskamuseet

Program: brainchild.org

FILURUM

 MENSA

TEKNISKA MUSEET

SÄRSKILD BEGÅVNING

En introduktion för skolverksamma

Mona Liljedahl
Brainchild Pro 27 november 2017

Särskilt begåvade elever, även kallade särbegåvade elever, har en exceptionellt hög inlärningsförmåga och borde stormtrivas i skolan. Istället visar studier att de trivs sämst av alla elever och lär sig dessutom minst. Inte sällan utvecklar de svårigheter på grund av uttråkning och understimulans.

Få inom skolan vet vilka de här eleverna är. *Särskilt begåvade elever* berättar hur skolan kan upptäcka och identifiera dessa elever samt vilka pedagogiska verktyg som behöver tillämpas. Elever som tidigare utgjort en stor utmaning kan faktiskt vara en stor möjlighet. De kan bidra mycket till vår framtid.

Särskilt begåvade elever bygger på grundläggande forskning och pedagogisk praktik samt på intervjuer av ledande experter inom området.

Den vänder sig i första hand till pedagogisk personal, skolledare och elevhälsa, men kan med fördel läsas av föräldrar och särskilt begåvade elever själva.

Förordet är skrivet av professor Roland S Persson, ledande begåvningsforskare.

FOTO: MARGRIS GUSTAFSSON

Mona Liljedahl är leg. gymnasielärare i svenska och engelska och arbetar som specialpedagog. Hon föreläser på temat särskilt begåvade/särbegåvade elever och är en av författarna till Skolverkets handledningsmaterial "Att arbeta med särskilt begåvade elever".

gothiafortbildning.se

MONA LILJEDAHL SÄRSKILT BEGÅVADE ELEVER

INNEHÅLL

1. Särskild begåvning – introduktion
2. Tecken och egenskaper
3. Pedagogiskt ABC

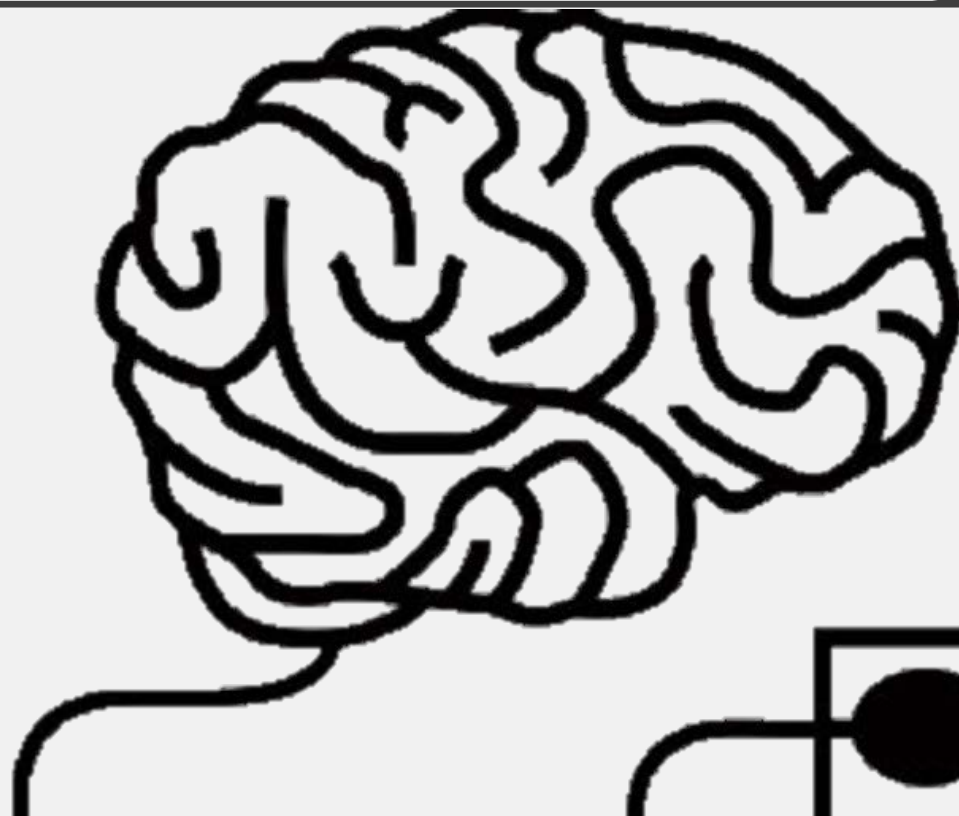
INTRODUKTION

VAD ÄR SÄRSKILD BEGÅVNING?

KOGNITION

SPRING I HUVUDET

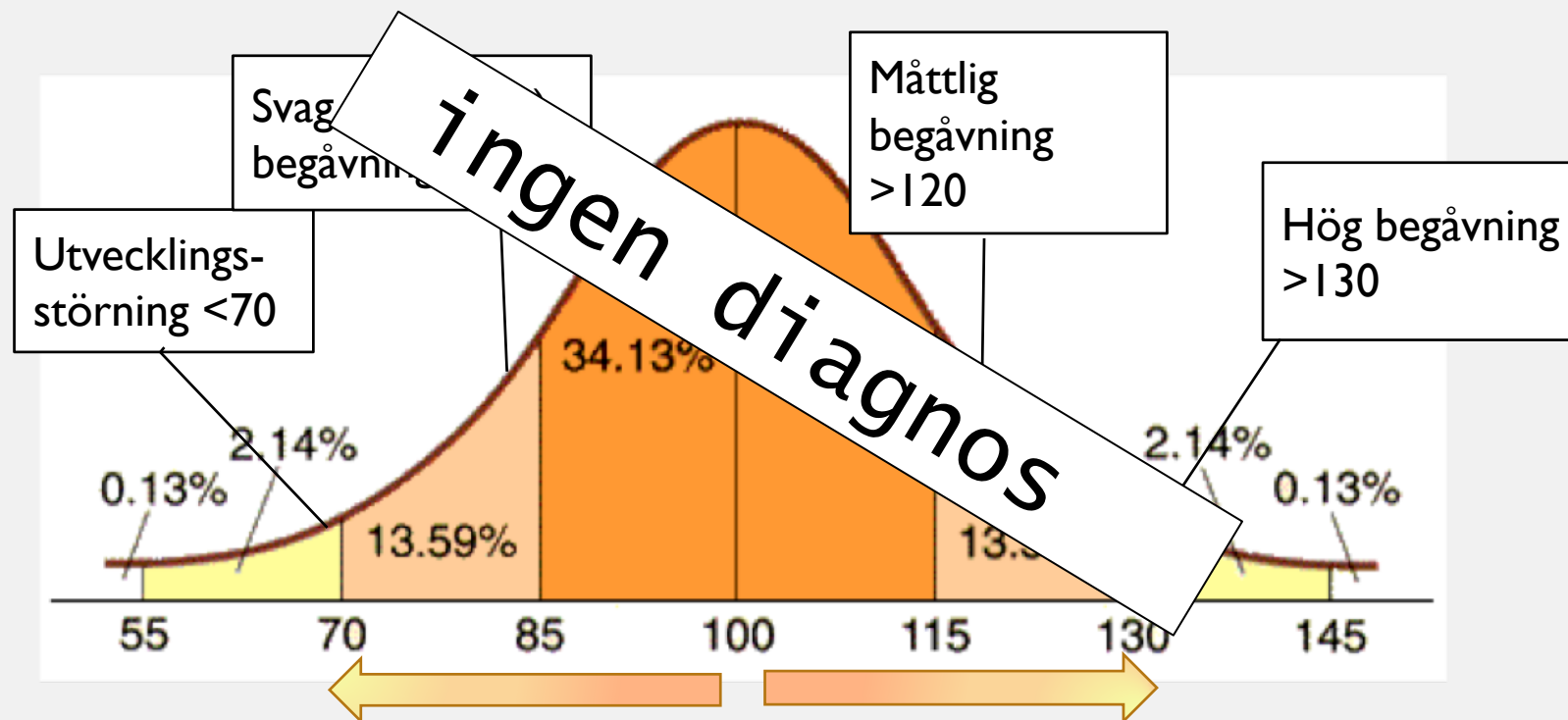
EN FÖRTÄCKT VÄLSIGNELSE

OSYNLIG BEHOVSGRUPP

- 92 % ser skolan som ett helvete (Persson, 2010)
- 50 % växer upp i hem som inte ser begåvningen
- MINST 50 % missas av pedagoger
- Lämnar grundskolan utan att veta att de är begåvade
- Psykosociala problem, depression, ångest, sömnproblem
- Utanförskap, mobbning, utfrysning
- Föremål för verkningslösa stödåtgärder
- Diagnoser

IQ-FÖRDELNING ENLIGT WECHSLER

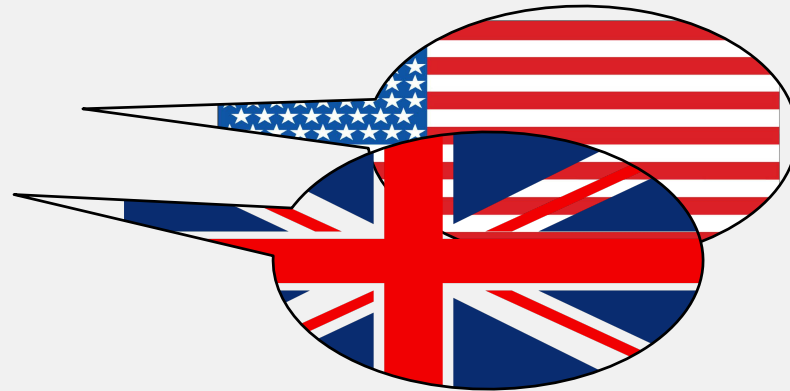

Samma antal IQ-enheter ifrån "normalen" som utvecklingsstörning!

DEFINITIONER

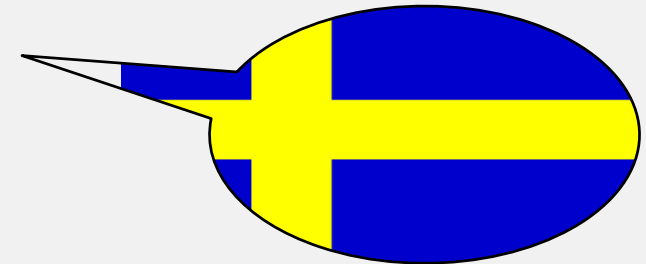
Engelska:

- Gifted (USA)
- Most Able **Learners** (UK)
- Exceptional (Kanada)
- Supernormal (Kina)

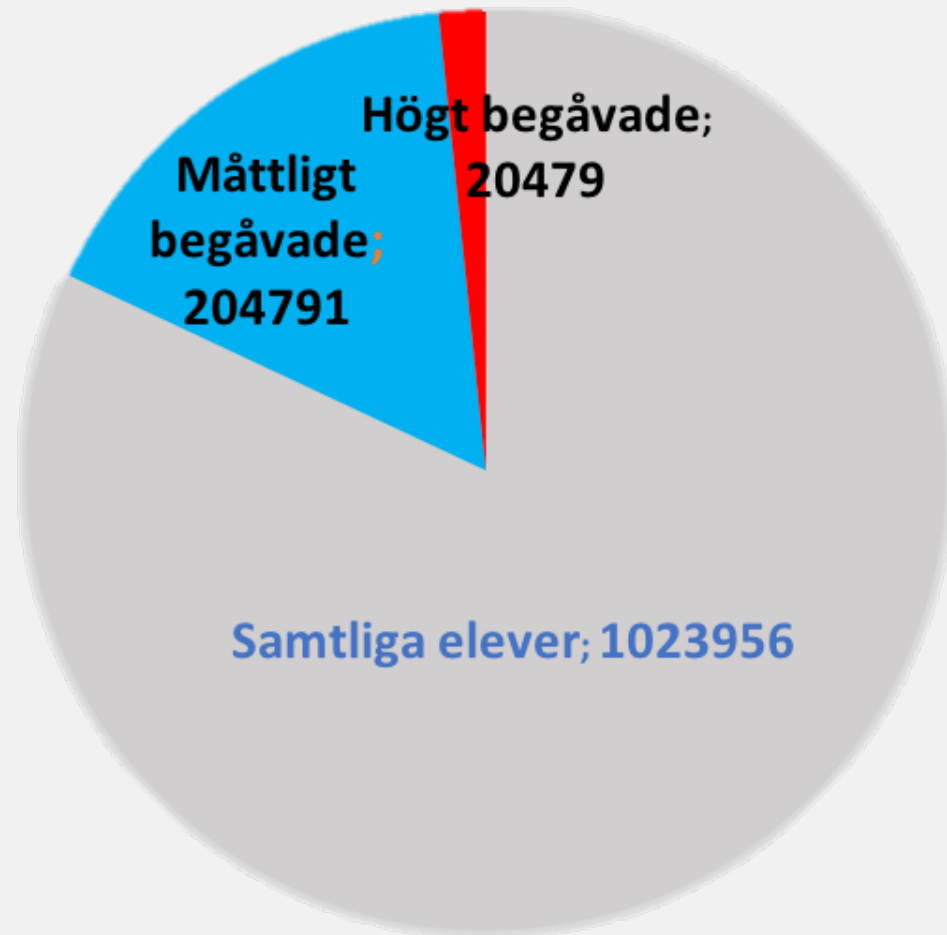

Svenska:

- Särbegåvning (Roland S Persson, 1997, → 2-5 % högst IQ)
- Högpresterande (→ ca 15-20 % måttligt begåvade)
- Särskild begåvning (Skolverket, 2015, → alla)
- WPPSI/WISC/WAIS → Begåvning (klart) över genomsnittet

GRUNDSKOLAN 2016-2017

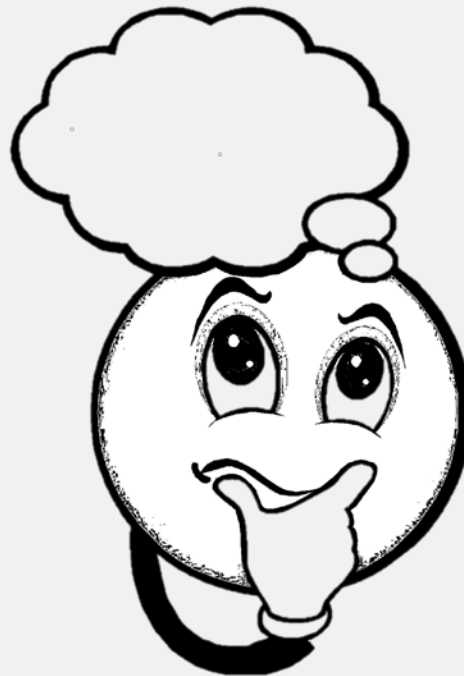
TECKEN OCH EGENSKAPER

MEDFÖTT

SPRÅK

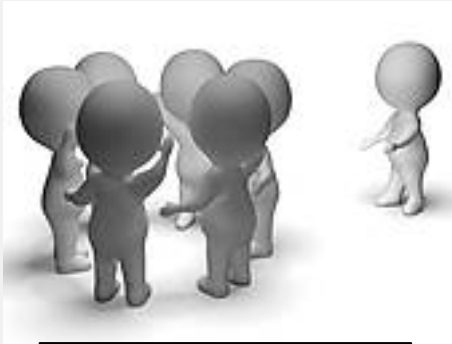

ABSTRAKT TÄNKANDE

MINNESKAPACITET

FÖRSKOLAN

DET SOCIALA

KÄNSLOREGLERING

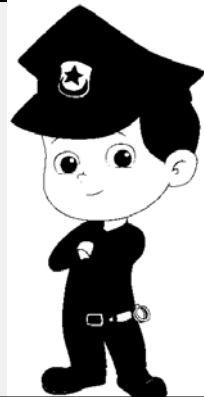
DAGDRÖMMERI

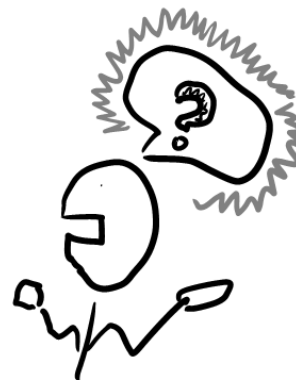
WELTSCHMERZ

VÄGRAN

MORALPOLIS

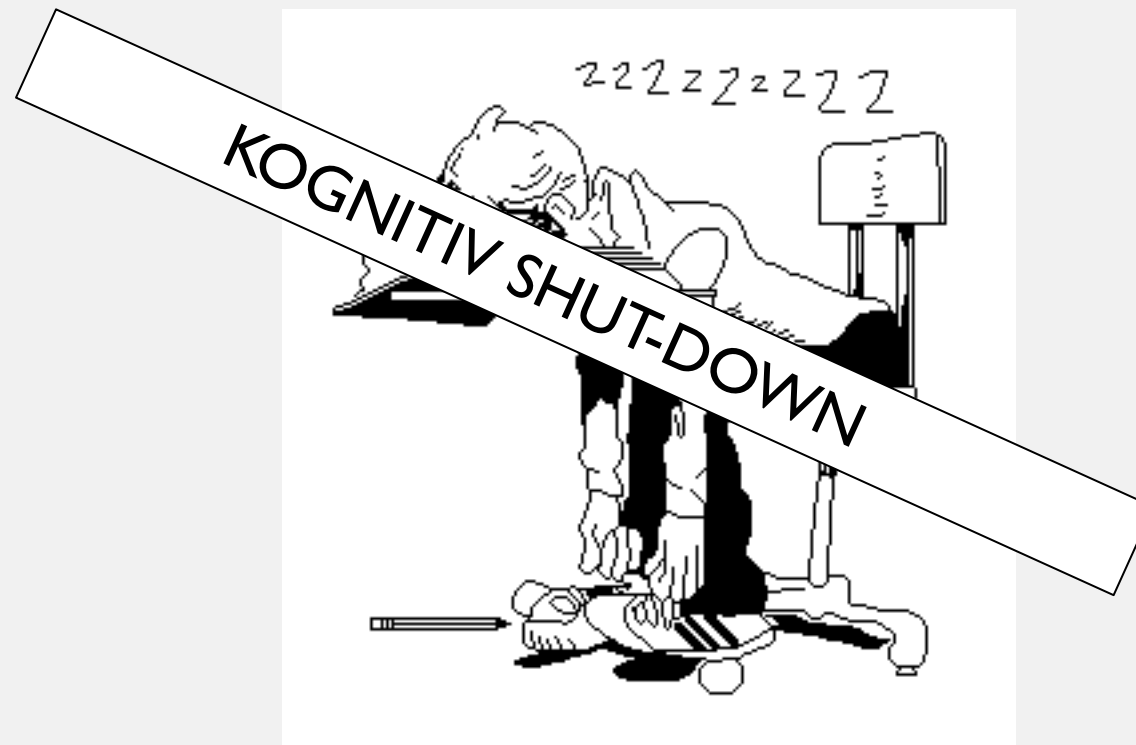

FRÅGVISHET

VUXENKONTAKT

SKOLAN

DRIVS AV KUNSKAPSTÖRST

Winner, E. (1996). *Gifted children: Myths and realities*. New York, NY: BasicBooks. Paperback.

SLOKAR AV UNDERSTIMULANS

Skolan har aldrig varit en plats där jag lär mig saker.
Vill jag lära mig något nytt får jag göra det på fritiden.

Jag har fattat efter fem minuter och sen ska vi hålla på
med samma sak i två åååår.

Äntligen slutar den här skoldagen, så att jag kan gå hem
och lära mig något.

SKOLLAGEN

Barnens och elevernas lärande och personliga utveckling

3 § Alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. *Lag (2014:458).*

LÄRARE TROR ATT BEGÅVADE ELEVER

- gör som lärare
- presterar väl på prov
- får höga betyg
- kan svaret på frågorna
- är sociala
- kan ta för sig
- har välutvecklade förmågor och faktakunskaper

fel

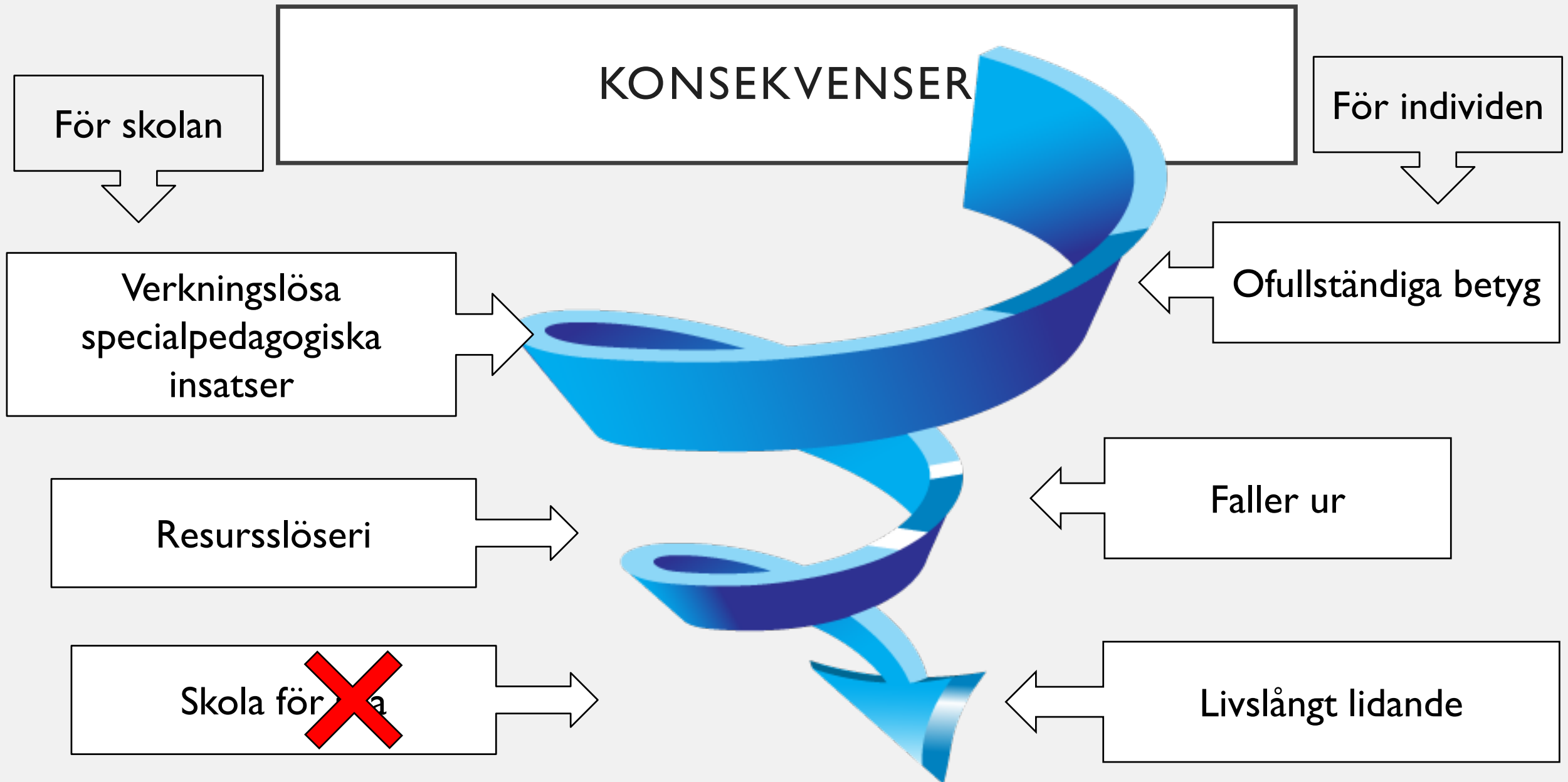

VERKLIGHETEN

- Uttråkade
- Understimulerade
- Underpresterande
- Utåtagerande
- Upproriska
- Uppgivna
- Utslocknade

Och andra bokstäver...

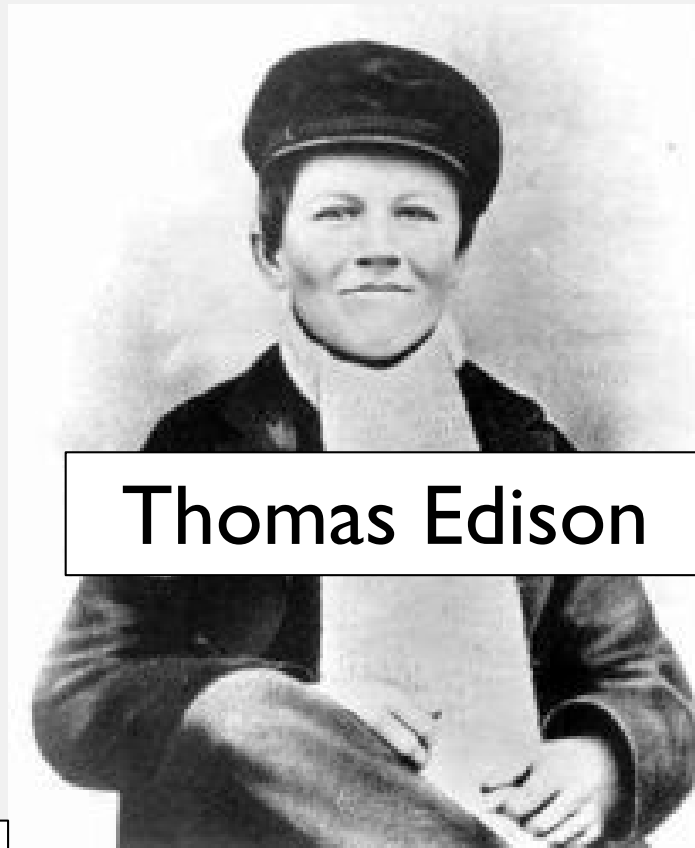

TÄNK OM DE TROTT SINA LÄRARE!

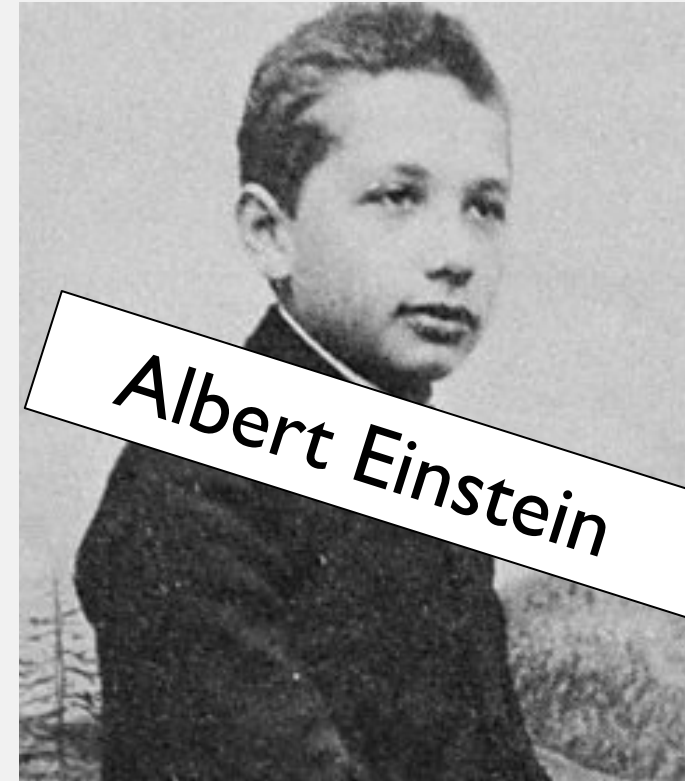
John Lennon

Hopplös. Klassens clown. Slösar andras tid. Kommer misslyckas.

Thomas Edison

Helt väck.

Albert Einstein

Obildbar. Kommer aldrig bli nåt.

DE SOM INTE UPPTÄCKS

FLICKOR

SOCIOEKONOMISKT FÖRFÖRDELADE

BARN MED DIAGNOSER – 2E

NYANLÄNDA

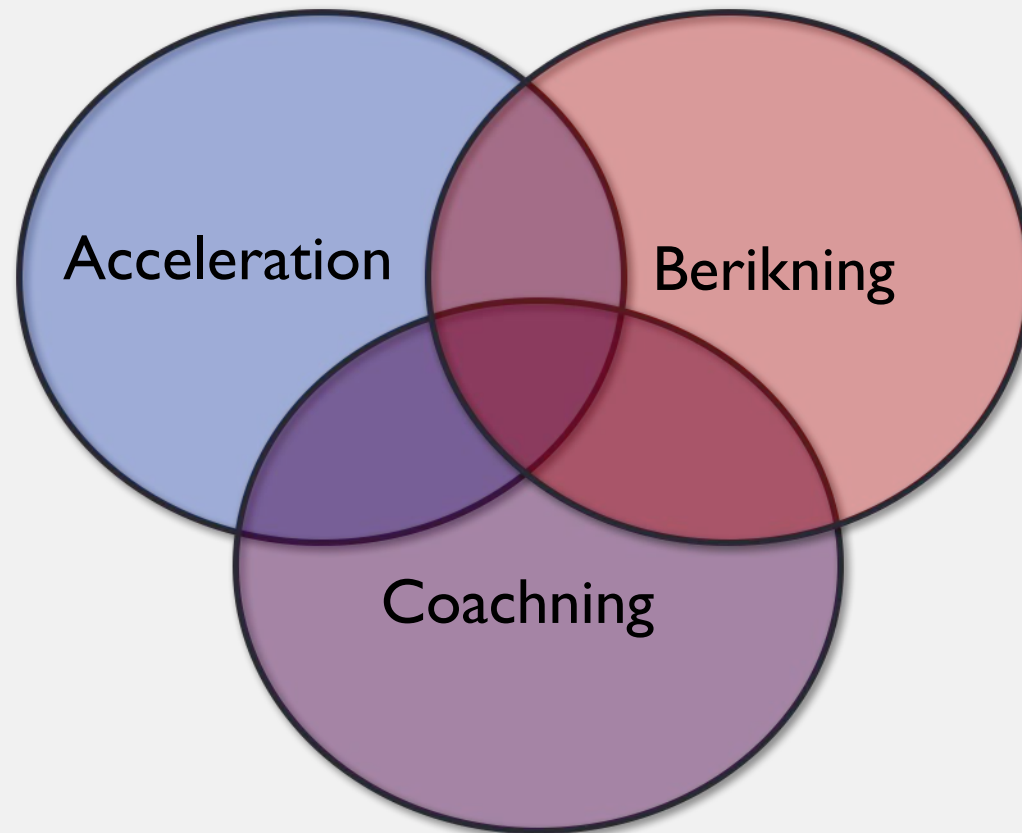
HUR GÖR MAN?

UPPTÄCK!

PEDAGOGISKT ABC

ACCELERATION

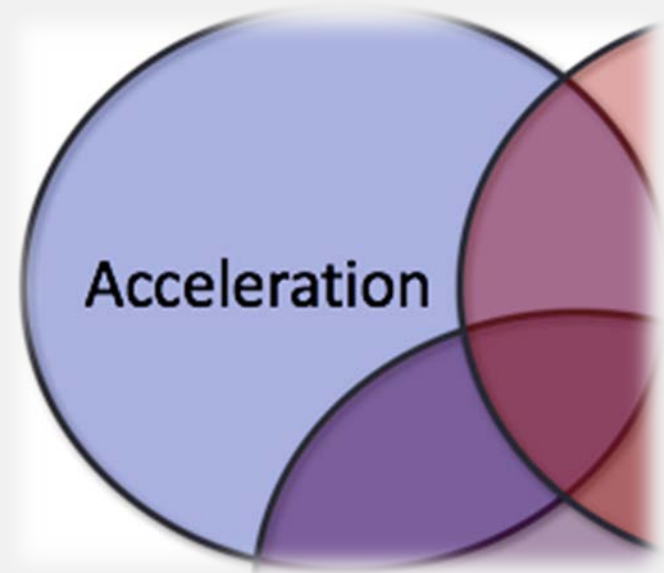
- **Gå fortare fram**

Hoppa fram i kurs, gå upp i årskurs, ”snabbspola” moment

- **Partiell förflyttning**

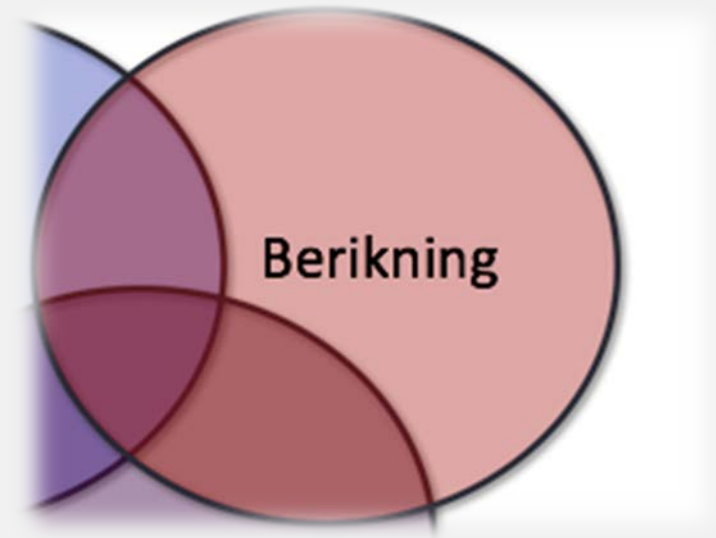
Flytta upp i enskilda ämnen/kurser

Motsatsen = MAS (Mer Av Samma)!

BERIKNING

- Meningsfullhet
- Djup, bredd, höjd
- På riktigt – verkliga problem
- Intressen, passioner
- Publik/mottagare
- Samtalspartners, intellektuella jämlingar

COACHNING

- Någon som ser eleven
- Någon som kan skolan
- Någon som kan söka nya vägar
- Någon som kommunicerar med rektor och kollegor
- Någon som kommunicerar med hemmet
- Någon som DU?

MER OM MONA LILJEDAHL

Leg. gymnasielärare i svenska och engelska, arbetar som specialpedagog.

Specialiserad inom särbegåvning/särskild begåvning och arbetar för alla elevers rätt till en meningsfull skolgång.

Författare till boken [Särskilt begåvade elever – pedagogens utmaning och möjlighet](#) (2017) Gothia Fortbildning.

Verksam i skolan sedan 1999, både i Stockholm och Småland, på yrkesförberedande program likväl som högskoleförberedande, samt det individuella programmet, numera introduktionsprogrammet.

Medförfattare till Skolverkets handledning [Att arbeta med särskilt begåvade elever](#) (2015), det didaktiska stödmaterialet i ämnet svenska.

Blogg: <https://monaliljedahl.wordpress.com>

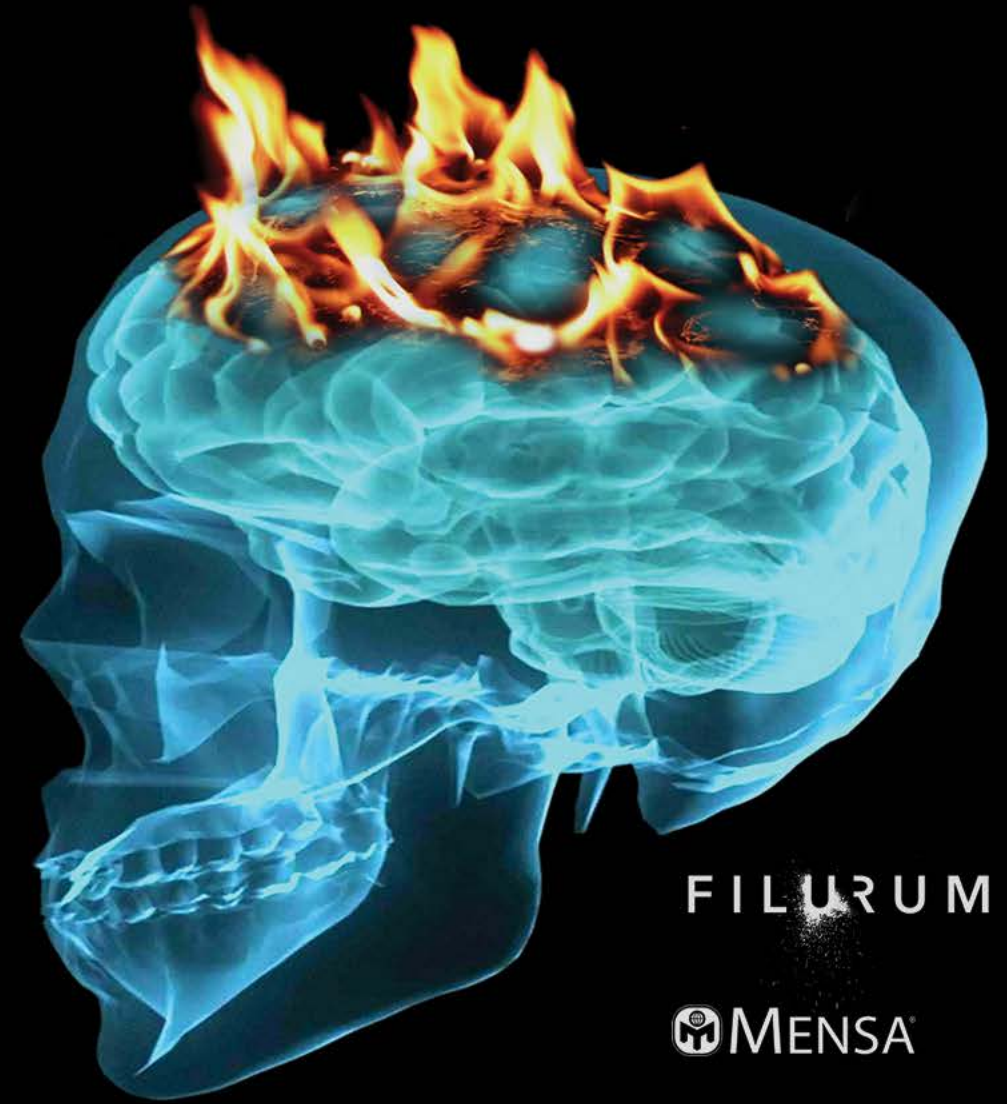

Brainchild

Särbegåvning? Mer än hjärna!

#Brainchild
#Särbegåvning
@Tekniskamuseet

Program: brainchild.org

FILURUM

 MENSA

TEKNISKA MUSEET